

SIKÇA SORULAN SORULAR

1) Kooperatif kuruluşu için gerekli olan belgeler nelerdir?

Kooperatif kuruluşu için gerekli belgeler şunlardır:

- Kooperatif kuruluş bilgi formu,
- Kurucuların imzasını taşıyan en az iki adedi Ticaret Sicil Müdürlüğü tasdikli, diğer 4 adedi, tasdikten sonra fotokopiyle çoğaltılmış olmak üzere toplam 6 adet örnek anasözleşme,
- Kooperatifin kuruluş sermayesinin en az 1/4'ünün kurulmakta olan kooperatif adına yatırıldığını gösterir banka dekontu.
- Yönetim ve Denetim Kurulu üyelerinin üyeliğe engel suçlardan mahkum olmadıklarına dair adli sicil belgesi
- Yönetim ve denetim kurulu üyelerinin aynı türde başka bir kooperatifte yönetim ve denetim kurulu üyesi olmadıklarına dair yazılı beyanları.
- Farklı kooperatif türleri için kooperatifin faaliyet göstereceği alana ilişkin [belgeler](#) istenmektedir.

2) Bir kooperatif kaç ortakla kurulabilir?

Kooperatiflerin Kuruluş ve Anasözleşme Değişiklik İşlemleri İle Kurucu Ortak Sayıları Ve Çalışma Bölgelerinin Belirlenmesi Hakkında [Tebliğ](#) ile asgari kurucu ortak sayısı belirlenenler hariç olmak üzere kooperatifler, tüzel ve/veya gerçek kişiler arasından en az 7 ortak tarafından imzalanacak anasözleşme ile kurulur.

3) Kooperatif kuruluş işlemlerinde Bakanlıkça hazırlanan örnek anasözleşmelerin aynen kabul edilmesi zorunlu mudur?

Örnek anasözleşmelerin aynen kabul edilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, örnek anasözleşmede yapılacak farklı düzenlemelerin kanun ve mevzuat hükümlerine uygun olması ve bu konuda Bakanlığın uygun mütalaası gereklidir.

4) Mülkiyeti birden fazla kişiye ait olan bir deniz ulaşım aracı üzerinden deniz taşıyıcılar kooperatifi ile ortaklık ilişkisi kurulabilir mi?

Ortaklık şartlarını taşıyan pay sahiplerinden yalnızca birinin, diğer pay sahiplerinin noter onaylı muvafakatini almak suretiyle kooperatife ortak olması mümkündür.

5) Mülkiyeti birden fazla kişiye ait olan bir kara ulaşım aracının pay sahiplerinin her biri bu araç üzerinden taşıyıcılar kooperatifi ile ortaklık ilişkisi kurulabilir mi?

Mülkiyeti birden fazla kişiye ait olan bir araç üzerinden de ortaklık ilişkisi kurulabilir. Ancak, pay sahiplerinden ortaklık şartlarını taşıyan yalnızca biri, diğer pay sahiplerinin noter onaylı muvafakatini almak suretiyle kooperatife ortak olabilir.

6) Kooperatifin amacına uygun bir motorlu ulaşım aracını kiralamak suretiyle kooperatifle ortaklık ilişkisi kurulabilir mi?

Araç kiralama yoluyla da taşıyıcılar kooperatifine ortak olunabilir. Ancak bu konuda anasözleşmenin ortaklık şartları ile ilgili maddesinde bu duruma cevaz verecek nitelikte bir düzenlemeye yer verilmesi ve ortak olacaklar için araçla ilgili kiralama sözleşmesinin noter onaylı olması şarttır.

7) Bir Esnaf Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi (ESKKK) kurulabilmesi için ortaklık şartlarını taşıyan en az kaç kişiye ihtiyaç duyulmaktadır?

Kooperatiflerin Kuruluş ve Anasözleşme Değişiklik İşlemleri İle Kurucu Ortak Sayıları ve Çalışma Bölgelerinin Belirlenmesi Hakkında [Tebliğin](#) 10. maddesinde belirlenmiştir.

8) Taşımacılık ve İşletmecilik faaliyetlerinde bulunacak bir kooperatife ortak olacak kişilerin taşıma türüne uygun motorlu aracı bulunması zorunluluğu var mıdır?

Bu tür kooperatiflerin her bir ortağının taşıma türüne uygun motorlu araca sahip olması zorunluluğu bulunmamakla beraber, kooperatif faaliyetlerinin gerektirdiği sayıda aracın temini amacıyla ihtiyaç duyulan katkı paylarını her bir ortağın payları oranında ödemesi gerekli görülmektedir.

9) Kooperatife ortak olabilmek için aranan şartların serbestçe belirlenebilmesi mümkün müdür?

Bakanlığımızca hazırlanarak yürürlüğe konulmuş olan örnek anasözleşmelerde kooperatif ortaklığı için aranacak şartlar belirlenmiştir. Örnek anasözleşmesi bulunan kooperatif türlerinden farklı kooperatifler için ortaklık şartları bakımından belirli koşullar dışında standart şartlar aranmamaktadır. Ancak, kooperatifin tür ve amacıyla uyumlu olacak şekilde ortaklık şartlarının düzenlenmesi gerekmektedir.

10) Şirketler kooperatiflere ortak olabilir mi?

Şirketler amaçlarıyla ilgili kooperatiflerin kuruluşuna yardımcı olabilir ve ortak olabilir.

11) Kooperatifler şirketlere ortak olabilir mi?

Kooperatifler amaçlarını gerçekleştirmeye elverişli faaliyeti bulunan şirketlere ortak olabilirler.

12) Bir ortağın anasözleşmede öngörülen asgari pay taahhüdünün üzerinde bir sermaye taahhüdünde bulunması imkanı var mıdır?

Anasözleşmede aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde kooperatif ortakları asgari sermaye taahhüdünden fazla olarak 5000 paya kadar sermaye taahhüdünde bulunabilirler.

13) Kooperatiflerin üst kuruluş (Birlik) kurabilmeleri için gereken şartlar nelerdir?

Konuları aynı veya birbirleriyle ilgili nitelikte olan 7 veya daha çok kooperatif tarafından birlik kurulabilir.

14) Anasözleşmede belirtilerek belirli bir güzergahta yolcu taşımacılığı yapmak üzere bir taşıma kooperatifi kuruluşuna izin verilmesi mümkün müdür?

Motorlu araçlara ait çalışma güzergahları Trafik Komisyonlarınca tayin edildiğinden anasözleşmede belirtildiği şekilde bir güzergahta taşımacılık yapmak üzere kooperatif kuruluşuna izin verilmesi imkanı bulunmamaktadır.

15) Tür değişikliği yapacak kooperatiflerin hali hazırda mevcut olan ortaklarının kabul edilen yeni anasözleşmede belirtilen ortaklık şartlarını taşıması gereklidir?

Kooperatifin mevcut ortaklarının yeni tür kooperatifin anasözleşmesinde belirtilen ortaklık şartlarını taşıması gerekmektedir.

16) Bakanlık izni alınmadan kooperatif kuruluş ve anasözleşme değişikliği yapılabilir

mi?

Kooperatif kuruluş ve anasözleşmede değişiklik yapılması işlemleri Bakanlığımız iznine tabidir.

17) Kurulacak kooperatifin çalışma konuları serbestçe belirlenebilir mi?

Amacına ve mevzuat hükümlerine uygun olmak koşuluyla kooperatifin çalışma konuları serbestçe belirlenebilir.

18) Kooperatif anasözleşmesini imzaladıktan sonra kurucu ortaklıktan ayrılmak isteyen kişinin ne yapması gerekir?

Kooperatif ortaklığına girme konusunda kişinin serbest irade beyanı gerektiğinden ve bu irade beyanının noterce tasdik zorunluluğu bulunduğundan ayrılmak isteyen kişinin aynı yolla irade beyanında bulunması gerekir.

20) Farklı tür kooperatif ifadesiyle anlatılmak istenilen nedir?

Bakanlığımız; yapı, orman ve tarımsal amaçlı kooperatifler dışında kalan tüm kooperatif türlerinde faaliyet göstermektedir. Ülkemizde 30 u aşkın kooperatif türü mevcuttur. Bununla birlikte; 17 Ekim 2012 tarihinde Sayın Başbakanımızın kamuoyuna duyurduğu Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı ve bakanlığımızın kuruluşuna ilişkin 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında yeni nesil kooperatiflere eğilinmektedir. bu kapsamda eğitim, sağlık, gayrimenkul yatırım ortaklığı, sigorta, sebze meyve hali kooperatifleri kurulmuştur.

21) Anasözleşmenin noter onaylı olması zorunlu mudur?

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 2 nci maddesinde yapılan bir değişiklikle anasözleşmenin noter onaylı olma zorunluluğu kaldırılmış olup, Ticaret Sicili Müdürlüğünde yetkilendirilmiş personel huzurunda imzalanması gerekli ve yeterlidir.

22) Devlet memurları kooperatiflerin yönetim veya denetim kurullarında yer alabilir mi?

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 nci maddesine göre yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri hariç olmak üzere, devlet memurlarının kooperatiflerin yönetim ve denetim kurullarında görev almaları yasaktır.

23) Genel kurul toplantıları birleştirilerek yapılabilir mi?

1163 sayılı Kanunun “Şekil” başlıklı 45 nci maddesi gereğince, kooperatif üst kuruluşuna ortak olunması ve genel kurul toplantısının gündemine konuyla ilgili madde konulması şartıyla, olağan genel kurul toplantıları en fazla iki hesap dönemini kapsayacak şekilde ve birleştirilerek yapılabilir. Konuya ilişkin usul ve esaslar Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Olağan Genel Kurul Toplantılarının Birleştirilerek Yapılması Hakkında Tebliğ ile düzenlenmiştir.

24) Kooperatifi temsile yetkili kimselerin yetkilerine dayanak olan kararlarının noterlikçe tasdik edilmesi zorunluluğu var mıdır?

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun “Tescil” başlıklı 61 nci maddesinde 2018 tarihinde

yapılan bir değişiklikle, bu kararların notere tasdik ettirilmesi zorunluluğu kaldırılmış olup, ticaret sicil müdürlüğünde yetkilendirilmiş personele tasdik ettirilmesi gerekli ve yeterlidir.

25) Kooperatifçilik Eğitim Yönetmeliği kapsamında hangi kooperatiflerin yönetim ve denetim kurulu asıl ve yedek üyelerine eğitim şartı konulmuştur?

İlgili Yönetmeliğin 5.maddesine göre aşağıdaki şartlardan birini sağlayan faal kooperatiflerin yönetim ve denetim kurulu asıl ve yedek üyeleri eğitim şartına tabidir:

- a) Esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet, tarım satış, tarım kredi ve pancar ekicileri kooperatifleri,
- b) İnşaat ruhsatı alınmış ve ortak sayısı 50 veya daha fazla olan yapı, turizm geliştirme ve gayrimenkul işletme konularında faaliyet gösteren kooperatifler,
- c) Ortak sayısı 50 veya daha fazla olan taşıma konularında faaliyet gösteren kooperatifler,
- ç) Faaliyet konusuna bakılmaksızın 20 milyon Türk lirası ve üstü net satış hasılatı olan kooperatifler,
- d) Faaliyet konusuna bakılmaksızın 1.000 ve daha fazla ortağı bulunan kooperatifler.

26) Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik kapsamında hangi kooperatif ve üst kuruluşları dış denetime tabidir?

İlgili Yönetmeliğin 15.maddesine göre aşağıdaki şartlardan birini sağlayan faal kooperatif ve üst kuruluşları dış denetime tabidir:

- a) Tarım satış, tarım kredi, esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet, pancar ekicileri kooperatifleri.
- b) Yapı ruhsatı alınmış ve ortak sayısı 100 veya daha fazla olan yapı, turizm geliştirme ve gayrimenkul işletme konularında faaliyet gösteren kooperatifler.
- c) Faaliyet konusuna bakılmaksızın 30 milyon Türk lirası ve üstü net satış hasılatı olan kooperatifler.
- ç) Faaliyet konusuna bakılmaksızın 2.000 ve daha fazla ortağı bulunan kooperatifler.

27) Dış denetime tabi kooperatif ve üst kuruluşlarının dış denetim yaptırmamasının sonuçları nelerdir?

İlgili Yönetmeliğin 15.maddesinin beşinci fıkrasına göre dış denetime tabi olduğu halde söz konusu denetimi yaptırmayan kooperatif ve üst kuruluşlarının finansal tabloları, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu ve ibra konularında alınan genel kurul kararları geçersizdir.

28) Kooperatif ve üst kuruluşlarında dış denetim yapabilecek kişi veya kurumlar kimlerdir?

Kooperatif ve üst kuruluşlarının denetimine dair yönetmeliğin 14.maddesine göre kooperatiflerin dış denetimini

- a) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler,
- b) 3568 sayılı Kanuna tabi meslek mensupları,
- c) İlgili Bakanlıkça dış denetimle yetkilendirilen, bağlı olunan merkez birlikleri veya merkez birliği kurulamamışsa bağlı olunan birlikler, tarafından yapılabilir.

29) Ortaklarının çoğunluğu kadınlardan ve engellilerden oluşan kooperatifler ne gibi muafiyetlerden faydalanabilirler?

Ortaklarının çoğunluğu kadınlardan oluşan ve kadın emeğinin değerlendirilmesi amacıyla kurulan kooperatifler ile ortaklarının çoğunluğu engellilerden oluşan kooperatiflerin 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ve 6102 sayılı Kanun gereğince tescil ve ilana tabi işlemlerinden ücret alınmaz ve ilana tabi olanlar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ücretsiz olarak yayımlanır. Bu kooperatiflerden, 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 24 üncü maddesi gereğince odaya kayıt ücreti ve yıllık aidat ile aynı Kanunun 25 inci maddesinde tanımlanan munzam aidat alınmaz.

30) Ana sözleşmelerini 26/10/2024 tarihine kadar intibak ettirmeyen kooperatifler ve üst kuruluşlar için ortaya çıkacak sonuçlar nelerdir?

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun Geçici 9'uncu maddesi uyarınca kooperatifler ve üst kuruluşları, anasözleşmelerini en geç üç yıl içinde bu Kanun hükümlerine intibak ettirmek zorundadır. Anasözleşmelerini intibak ettirmeyen kooperatif ve üst kuruluşları dağılmış sayılır.

31) Kanunen münfesihi durumda olan kooperatif, tasfiyeden dönebilir mi?

Üst üste üç yıl olağan genel kurul toplantısının yapılmaması, ortak sayısının 7'nin altına düşmesi gibi Kanunen münfesihi duruma düşen kooperatifler ancak ilgili mahkemeden faal olduklarına ilişkin alacakları kararla tasfiyeden dönebilir.

32) Genel kurul kararı ile tasfiyeye giren kooperatif tasfiyeden dönebilir mi?

Genel kurul kararı ile tasfiyeye giren bir kooperatif haklı sebepler üzerine genel kurulun başka bir iradesi ile tasfiyeden dönmesi mümkündür.

33) Yapılabilir Mi?

1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kooperatifler olağan genel kurul toplantılarını yılın ilk altı ayında yapmaları gerekmektedir.

Ancak, tasfiye halindeki kooperatiflerin aktif durumda olmamaları gözetilerek olağan genel kurul toplantılarını yılda en az bir defa olmak kaydıyla yıl içinde yapmaları mümkündür.

34) Kooperatiflerin kapanış tasdikini yaptırması zorunlu olan kanuni defterler hangileridir?

Cevap 10-6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre ticaret şirketi olarak değerlendirilen kooperatiflerin de diğer ticaret şirketleri gibi yevmiye defterinin kapanış onayını, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayını ise izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırmaları gerekmektedir.

Bu yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 562'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (c) bendi uyarınca 4 bin TL, tekrarlayan şekilde bu görevin yapılmaması halinde artan miktarda idari para cezasının uygulanması mümkündür.

35) Kanuni Defterlerin Saklama Süresi Nedir? Kaybolması Halinde Yapılacak İşlem Nedir?

Her tacir gibi kooperatiflerde de ticari defterlerini, envanterlerini, açılış bilançolarını, ara bilançolarını, finansal tablolarını, yıllık faaliyet raporlarını, ve bu belgelerin anlaşılabilirliğini kolaylaştıracak çalışma talimatları ile diğer organizasyon belgelerini ve bu kayıtların dayandığı belgeleri on yıl boyunca saklamak zorundadır.

Yangın, sel ve Deprem vb. zorunlu bir sebeple kaybolan (zayi olan) kanuni defterler için ilgili Ticaret Mahkemesine (Yoksa Asliye Hukuk Mahkemesine) durumun öğrenildiği tarihten itibaren 15 gün içinde başvurarak bu konuda bir belge istenmesi yararlı olacaktır

36) Kooperatiflerin Avukat Tutmak Zorunluluğu Var Mıdır?

1136 sayılı Avukatlık Kanununda (m.35) ortak sayısı 100 ve daha fazla olan kooperatiflerin sözleşmeli avukat bulundurmaları gerekmektedir.